

Orman İzinlerinde Madencilik Sektörünün Sorunları ve Çözüm Önerileri

Orman İzinlerinde Madencilik Sektörünün Sorunları ve Çözüm Önerileri

İÇİNDEKİLER

• ÖNSÖZ.....	5
• İÇİNDEKİLER.....	1
• TABLO LİSTESİ.....	2
• ŞEKİL LİSTESİ.....	3
• YÖNETİCİ ÖZETİ.....	6
1 GİRİŞ.....	9
2 AMAÇ VE KAPSAM	9
2.1. Amaç.....	9
2.2. Kapsam	9
3 MADENCİLİK SEKTÖRÜNÜN SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ.....	10
3.1. İzinlerden Tahsil Edilen Bedeller.....	10
3.1.1. Arazi İzin Bedeli.....	10
3.1.2. Ağaçlandırma Bedeli	19
3.1.3. Teminat Bedeli.....	21
3.2. ÇED Belgelerinin Geçerliliği	22
3.3. 5 Hektar Uygulaması	22
3.4. 2014/1 Nolu Genelge Uygulaması	25
3.5. Kazı Gerektirmeyen Maden Arama İzinlerinden (El Karotu) Teminat Tahsilatı.....	26

TABLO LİSTESİ

• Tablo-1: 30/09/2010 Tarihli Yönetmeliğe Göre Arazi İzin Bedeli Hesabını Gösterir Tablo	10
• Tablo-2: 18/04/2014 Tarihli Yönetmeliğe Göre Katsayı Hesabını Gösterir Tablo	11
• Tablo-3: 30/09/2010 ve 18/04/2014 Tarihli Yönetmeliklerin Arazi İzin Bedeli Bakımından Karşılaştırmalı Tablosu	11
• Tablo-4: 19/04/2015 Tarihli Yönetmelik Değişikliğine Göre Katsayı Hesabını Gösterir Tablo.....	12
• Tablo-5: 30/09/2010 ve 19/04/2015 Tarihli Yönetmeliklerin Arazi İzin Bedeli Bakımından Karşılaştırmalı Tablosu	12
• Tablo-6: 30/09/2010 Tarihli Yönetmeliğe Göre Verilen İzinlerin 18/04/2014 Tarihli Yönetmeliğe Göre Arazi İzin Bedelinin Güncellenmesini Gösterir Karşılaştırmalı Tablo	13
• Tablo-7: 30/09/2010 Tarihli Yönetmeliğe Göre Verilen İzinlerin 18/04/2014 Tarihli Yönetmeliğe Göre Arazi İzin Bedelinin Güncellenmesi Halinde 1 0 Yıllık İzin Süresince Ödenecek Arazi İzin Bedeli Miktarlarını Gösterir Tablo	15
• Tablo-8: Bazı İllerdeki Yatırım Tutarları ve Orman Bedellerinin Yatırım Tutarlarındaki Yeri	16
• Tablo-9: Bazı İllerdeki Yatırım Tutarları ile Orman ve Diğer Arazilerdeki Bedellerinin Yatırım Tutarlarındaki Yeri.....	17
• Tablo-10: Yönetmelik'teki İl Gruplarına Göre Yatırım Tutarları ve Orman Bedellerinin Yatırım Tutarlarındaki Yeri.....	17
• Tablo-11: Bazı Ülkelerde Alınan Orman İzin Bedellerinin Durumu.....	18
• Tablo-12: Yönetmelik'teki İl Gruplarına Göre Yatırım Tutarları ve Orman Bedellerinin Yatırım	18

ŞEKİL LİSTESİ

- Şekil-1: 30/09/2010 Tarihli Yönetmeliğe Göre Verilen İzinlerin 18/04/2014 Tarihli Yönetmeliğe Göre Arazi İzin Bedelinin Güncellenmesini Gösterir Grafik14
- Şekil-2: 30/09/2010 Tarihli Yönetmeliğe Göre Verilen İzinlerin 18/04/2014 Tarihli Yönetmeliğe Göre Arazi İzin Bedelinin Güncellenmesi Halinde 10 Yıllık İzin Süresi Sonunda Fazla Ödenecek Arazi İzin Bedelini Gösterir Grafik15
- Şekil-3: Bazı İllerdeki Yatırım Tutarları İle Orman Bedellerinin İlişkisini Gösterir Grafik16
- Şekil-4: Mülkiyet Tiplerine Göre Farklılıklarını Gösterir Grafik17
- Şekil-5: Yatırım Projelerinde İl Katsayısının İzin Bedellerine Etkisini Gösterir Grafik17
- Şekil-6: Yatırım Projelerinde İl Katsayısının İzin Bedellerine Etkisini Gösterir Grafik18
- Şekil-7: Cari Yıl Ağaçlandırma Birim Hektar Bedelinin 2014 Yılı İtibariyle Artış Grafiği20

ÖNSÖZ

Bilindiği üzere Sektörümüzün en önemli sorunlarından biri, şüphesiz ki, orman izinleri konusunda karşılaşılan zorluklardır. İzinlerin alınması sürecinin çok uzun olması kimi zaman izin verilmemesi sektörümüzde yatırım ve mevcut işletmelerin sürdürülebilmesi açısından önemli bir sorun teşkil etmektedir. Diğer yandan 2015 tarihinde yapılan yönetmelik değişikliği ile “Orman İzin Bedelleri” aşırı ölçüde artırılmış ve maden yatırımlarının en önemli girdisi haline gelmiştir. Birçok proje rantabilitesini kaybetmiş ve bu nedenle fizibilite aşamasında yatırımdan vazgeçilmiştir.

Orman varlığı yenilenebilir öz varlıklarımızdandır ve gerekli özenin gösterilmesi esastır. Ancak bunun ülkemizin hammadde üretimini imkansız hale getirmesi, madencilik sektörünün geleceğini tehlikeye atması ise göz ardı edilemez.

Sektörümüzün en önemli sorunlarından biri haline gelen bu konuda durum tespiti yapmak ve ilgili kamu kurumları nezdinde girişimlerde bulunurken yararlanmak üzere bu çalışma yapılmıştır.

Maden Platformu üyesi Sivil Toplum Örgütlerinin tam destek verdiği çalışmaya büyük emeği geçen Sayın Barış ÜNVER'e ve yönetici özeti hazırlanmasına katkıda bulunan Sayın Şevket KORUÇ'a çok teşekkür ederiz.

Çalışmanın sorunun çözümüne katkı sağlamasını diler, saygılar sunarım.

Atılğan Sökmen
TMD Yönetim Kurulu Başkanı

EDİTÖR

Evren MECİT ALTIN

YÖNETİM YERİ

İstiklal Cad. Tunca Apt. No: 233 -1 / 1 Beyoğlu - İSTANBUL / Tel: 0212 245 15 03 Fax: 0212 293 83 55
info@turkiyemadencilerderneği.org.tr - www.tmdr.org.tr

YAYINA HAZIRLAYAN VE BASKI HİZMETLERİ

Şan Ofset Matbaacılık San. Tic. Ltd. Şti
Hamidiye Mah. Anadolu Cad. No: 50 Kağıthane - İSTANBUL / Tel: 0212 289 24 24 Fax: 0212 289 07 87
info@sanofset.com - www.sanofset.com

YÖNETİCİ ÖZETİ

Orman Kanununun 16'ncı Maddesinin Uygulama Yönetmeliği'nin **Türkiye Madencilik Sektörü** üzerine etkileri ve sektör temsilcilerinin önerilerine bu çalışmada yer verilmiş, aşağıda yer alan konu başlıkları incelenmiştir;

1- İzinlerden Tahsil Edilen Bedeller: Madencilik faaliyetleri için verilen izinlerden tahsil edilen arazi izin bedeli hesabı, yönetmelik değişikliklerinden en fazla etkilenen kalemdir. 30.09.2010 ve 19.04.2015 tarihli yönetmelik değişiklikleri ile madencilik sektöründen alınan bedellerdeki değişim aşağıda Tablo 1'de belirtilmiştir.

Tablo 1. 0.09.2010 ve 19.04.2015 Tarihli Yönetmelik Değişiklikleri İle İzin Bedellerindeki Değişim

İller	İzin Türü	İzin alanı m ²	30/09/2010 Tarihli Yönetmelik Katsayısı	30/09/2010 Tarihli Yönetmeğe Göre AİB (TL)	19/04/2015 Tarihli Yönetmelik Katsayısı	19/04/2015 Tarihli Yönetmeğe Göre AİB (TL)	Bedel Artış Oranı (Kat)
İstanbul	Maden İşletme	10,000.00	1.80	18,000.00	2.71	27,100.00	1.51
	Maden Altyapı-Tesis	10,000.00	1.80	18,000.00	3.39	33,900.00	1.88
Balıkesir, Çanakkale, Muğla, Aydın, Bursa	Maden İşletme	10,000.00	1.40	14,000.00	2.17	21,700.00	1.55
	Maden Altyapı-Tesis	10,000.00	1.40	14,000.00	2.71	27,100.00	1.94
Konya, Eskişehir,	Maden İşletme	10,000.00	1.30	13,000.00	1.81	18,100.00	1.39
Kütahya, Manisa, Bilecik	Maden Altyapı-Tesis	10,000.00	1.30	13,000.00	2.26	22,600.00	1.74
Afyon, Erzincan,	Maden İşletme	10,000.00	1.10	11,000.00	1.45	14,500.00	1.32
Erzurum, Sivas, Yozgat	Maden Altyapı-Tesis	10,000.00	1.10	11,000.00	1.81	18,100.00	1.65
Tunceli, Siirt, Ardahan	Maden İşletme	10,000.00	1.00	10,000.00	1.08	10,800.00	1.08
	Maden Altyapı-Tesis	10,000.00	1.00	10,000.00	1.36	13,600.00	1.36

Söz konusu bedellerdeki artışlar, işletmelerin maliyet kalemleri içinde en yüksek seviyelere ulaşmış ve ekonomik olarak faaliyetlerin sürdürülemez hale gelmesine neden olmuştur. **Bu sebeple izin bedellerinin yeniden gözden geçirilerek bedellerin makul seviyeye düşürülmesi önerilmektedir.**

2- 2012/15 Sayılı Başbakanlık Genelgesi: Genelge sonrasında madencilik faaliyetleri için ihtiyaç duyulan ruhsat ve izinlerin alınması süreci olağan şartların dışına çıkmış, süreler uzamış ve çoğu ruhsat/izin talebi de gerekçesi bildirilmeksizin "**olumsuz**" değerlendirilmiştir. Örneğin, yıllarca süren arama faaliyetleri sonucunda ortaya çıkarılan rezervlerin işletilmesi için yapılan izin talepleri veya yıllardır işletmede olan ocak ve tesislerin orman izinlerinin temdit/uzatma talepleri olumsuz cevaplandırılmış veya sonuçlandırılmamıştır.

Bu durum, yani sürecin öngörülememesi, değerlendirme kriterlerinin bilinmemesi, Kanun ve Yönetmeliklere uygun olarak yükümlüklerini yerine getirmiş yatırımcıların taleplerinin "**olumsuz**" değerlendirilmesi;

- Birçok işletmenin yakın zamanda kapanmasına/faaliyetlerini durdurmasına,
- Yerli ve yabancı yatırımcıların sektörden çıkmasına veya yeni yatırım yapamamasına,

- Sadece madencilik değil, madencilığe bağlı diğer sanayi kollarındaki yeni yatırım planlarının da ertelenmesine veya iptal edilmesine, neden olmuş/olmaktadır.

Maden arama ve işletme hakkı verilen ruhsat sahiplerinin kamu yararına faaliyet gösterdiği ilkesinden hareketle, madencilik faaliyetleri için ihtiyaç duyulan arazilerin kullanımına yönelik izin taleplerinin (orman, mera, hazine vd.) Başbakanlık Genelgesi kapsamından çıkarılması sektörün ve sektörün tüm bileşenlerinin en öncelikli ortak beklentisidir.

Sektörün kısa vadede çözüm beklediği yukarıdaki **en önemli iki konu** ile birlikte değerlendirilen diğer konular;

- 1- ÇED Kararlarının ve Görüşlerinin Geçerliliği
- 2- 5 Hektar Uygulaması
- 3- 2014/1 Nolu Genelge Uygulaması ve Diğer Kurum Görüşleri
- 4- Kazı Gerektirmeyen Maden Arama İzinlerinden (El Karotu) Teminat Tahsilatı
- 5- Kuruluş/Şirket Ünvan Değişiklikleri
- 6- Kademeli Pasa Kapatma Planı

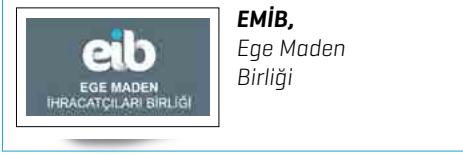
şeklinde olup sektör temsilcilerinin belirtilen konularla ilgili önerileri ise şunlardır;

1. Arazi izin bedeli hesabındaki İl Katsayısı'nın kaldırılması,
2. Ağaçlandırma bedeli hesabında kullanılan Cari Yıl Birim Ağaçlandırma Bedeli'nin, arazi izin bedeli hesabında kullanımının kaldırılması,
3. Meşçere Haritaları'ndaki Ocaklı sahaların Ağaçsız Alan kategorisinde değerlendirilmesi,
4. Diğer ülkelerdeki arazi izin bedeli tutarlarının ve orman izni talep edilen alanlardaki özel mülkiyet arazilerinin bedellerinin de irdelenmesi/emsal alınması,
5. Ağaçlandırma bedeli hesabında referans olarak Asgari Ücret Tarifesi kullanımının kaldırılması ve yeni bir hesaplama yöntemi geliştirilmesi,
6. Teminat bedeli, orman tipine göre bir metrekare büyüklüğündeki alanın ağaçlandırma bedelinin onda biri ile izin alanının çarpımı neticesinde elde edilen bedel olması,
7. ÇED Yönetmeliği kapsamında verilen görüş ve kararların yenilenmesi (güncellenmesi) uygulamasının kaldırılması,
8. 5 hektar uygulamasına, 18/04/2014 tarihli Yönetmelik'ten önce olduğu gibi devam edilmesi ve iptal edilen izinlerin ruhsat sahası içerisindeki 5 hektarlık bedelsiz kullanım hakkına dahil edilmemesi, temditlerde (özellikle aynı alanın birebir temdidinde) 5 hektardan yararlanmanın devam ettirilmesi,
9. İzin başvurularında, görüşüne başvuru kurumlar tarafından veri tabanlarının Orman Genel Müdürlüğü'ne resmi olarak açılması/tebliğ edilmesi ve kurum görüşü istenen/istenmeyen alan sınırlarının OGM ile paylaşılmasının ardından ilgili Orman Bölge Müdürlüklerince yapılacak değerlendirme sonrası müracaat sahiplerine görüş getirilmesi için tebliğat yapılması, bölge müdürlükleri arasında uygulama birliği sağlanarak kurum görüşlerinin her bölgede standart olarak talep edilmesinin/edilmemesinin sağlanması,
10. El karotu ile kazı gerektirmeyen maden arama izni verilirken teminat alınmaması, önerilmektedir.

DESTEKLEYEN KURULUŞLAR

TMD,
Türkiye
Madenciler
Derneği

EMİB,
Ege Maden
Birliği

GEMAD,
Genç Maden
İşletmecileri
Derneği

TÜMMER,
Türkiye Mermer
Dağaltış ve
Makinalar Üreticileri
Birliği

AGÜB,
Agrega
Üreticileri
Birliği

SERHAM,
Seramik, Cam ve
Çimento
Hammaddeleri
Üreticileri Birliği

EBMAD,
Ege Bölgesi
Madenciler
Derneği

ÇAMAD,
Çanakkale
Madenciler
Derneği

1. GİRİŞ

6831 sayılı Orman Kanununa göre verilecek izinlere, rehabilite işlemlerine ve izinlerden tahsil edilecek bedellere ait iş ve işlemleri düzenlemek amacıyla, Orman Genel Müdürlüğü tarafından Orman Kanununun 16'ncı Maddesinin Uygulama Yönetmeliği hazırlanmıştır.

Yönetmelik, ilk olarak 30/09/2010 tarih ve 27715 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış, takiben dönemin mevzuatına ve sektörün taleplerine uyumlu hale getirilmesi amacıyla revize edilerek 18/04/2014 tarih ve 28976 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan yeni haliyle yürürlüğe girmiş ve en son 19/04/2015 tarih ve 29331 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan değişiklik Yönetmeliği ile halihazırda uygulanmakta olan son halini almıştır.

Uygulamadaki Yönetmeliğin, azami ölçüde madencilik sektörünün ve yürürlükteki mevzuatın gereklerine uygun biçimde düzenlenmeye çalışıldığı görülmekle birlikte, gerek izin bedellerinin aşırı oranlarda artırılmış olması ve gerekse diğer hükümlerinin de sektörün ihtiyaçlarına tam anlamıyla cevap verememesi sebepleriyle gelişime açık olduğu aşikardır.

Bu sebeplerle, Orman ve Su İşleri Bakanlığı ve nezdinde Orman Genel Müdürlüğü'nün, milli servetimiz ve gelecek nesillere mirasımız olan değerli yeraltı kaynaklarımıza gösterdikleri hassasiyetin bilincinde olmamızın yanında katılımcı anlayışa sahip kurumsal yapılarına olan inancımızla, madencilik sektörünü hep beraber daha ileriye götürebilmek amacıyla "Madencilik Sektörünün Sorunları ve Çözüm Önerileri" başlıklı bu çalışma hazırlanmıştır.

2. AMAÇ VE KAPSAM

2.1. Amaç

Bu çalışma, Orman Kanununun 16'ncı Maddesinin Uygulama Yönetmeliği'nin gerek madencilik sektörünün ihtiyaçlarına daha çözümcül cevap verebilmesi, gerekse madencilik faaliyetlerinin sürekliliğinin sağlanması amaçlarıyla hazırlanmıştır.

2.2. Kapsam

Çalışmada aşağıdaki hususlar irdelenmiştir:

- 1- İzinlerden Tahsil Edilen Bedeller,
- 2- 2012/15 Sayılı Başbakanlık Genelgesi,
- 3- ÇED Kararlarının ve Görüşlerinin Geçerliliği,
- 4- 5 Hektar Uygulaması,
- 5- 2014/1 Nolu Genelge Uygulaması ve Diğer Kurum Görüşleri
- 6- Kazı Gerektirmeyen Maden Arama İzinlerinden (El Karotu) Teminat Tahsilatı,
- 7- Kuruluş/Şirket Ünvan Değişiklikleri,
- 8- Kademeli Pasa Kapatma Planı.

3. MADENCİLİK SEKTÖRÜNÜN SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

3.1. İzinlerden Tahsil Edilen Bedeller

Bilindiği üzere madencilik faaliyetleri için verilen izinlerden tahsil edilen bedeller Yönetmelik'te; Ağaçlandırma Bedeli, Arazi İzin Bedeli ve Teminat olarak sıralanmıştır. Başta arazi izin bedeli olmak üzere bu bedeller, Yönetmelik'te yapılan değişiklikler sebebiyle süreç içerisinde hesaplama yöntemi ve tutarı bakımından önemli değişiklikler geçirerek aşırı oranda artmıştır. Bu değişiklikler 2 temel başlıkta aşağıda incelenmiştir:

3.1.1. Arazi İzin Bedeli

Madencilik faaliyetleri için verilen izinlerden tahsil edilen arazi izin bedeli hesabı, Yönetmelik değişikliklerinden en fazla etkilenen kalem olmuştur. Bu etkilenmenin 3 temel başlıkta ele alınması gerekirse;

1- Yeni İzin Verilmesi Durumu

30/09/2010 tarihli Yönetmelik ile arazi izin bedeli; Orman Genel Müdürlüğü ve ilgili Orman Bölge Müdürlüğüne arazi iradından yoksun kalma, meşcere hasılat düşüklüğü, yol ve yerleşim yerlerine yakınlık,...vb. parametrelerin dikkate alınmasıyla tespit edilen bir katsayının, izin alanı ile çarpılması neticesinde elde edilmekteydi (Tablo-1).

Tablo 1. 30/09/2010 Tarihli Yönetmeliğe Göre Arazi İzin Bedeli Hesabını Gösterir Tablo

İller	İzin Türü	İzin Alanı (m ²)	30/09/2010 Tarihli Yönetmelik Katsayısı *	Arazi İzin Bedeli (TL)
İstanbul	Maden İşletme	10,000.00	1.80	18,000.00
	Maden Altyapı-Tesis	10,000.00	1.80	18,000.00
Balıkesir, Çanakkale, Muğla, Aydın, Bursa	Maden İşletme	10,000.00	1.40	14,000.00
	Maden Altyapı-Tesis	10,000.00	1.40	14,000.00
Konya, Eskişehir, Kütahya, Manisa, Bilecik	Maden İşletme	10,000.00	1.30	13,000.00
	Maden Altyapı-Tesis	10,000.00	1.30	13,000.00
Afyon, Erzincan, Erzurum, Sivas, Yozgat	Maden İşletme	10,000.00	1.10	11,000.00
	Maden Altyapı-Tesis	10,000.00	1.10	11,000.00
Tunceli, Siirt, Ardahan	Maden İşletme	10,000.00	1.00	10,000.00
	Maden Altyapı-Tesis	10,000.00	1.00	10,000.00

* İlgili katsayı 2014 yılından günümüz koşullarına göre uyarlanmıştır.

30/09/2010 tarihli Yönetmeliğin, 18/04/2014 tarihli Yönetmelik ile yürürlükten kaldırılmasıyla arazi izin bedeli; **il, ekolojik denge, izin türü ve cari yıl ağaçlandırma birim tutarından oluşan parametrelerin** izin alanı ile çarpılmasıyla elde edilmeye başlanmıştır (Tablo-2).

Ancak bu Yönetmelik ile getirilen yeni arazi izin bedeli hesaplama tekniğinde, kullanılan parametreleri temsil eden katsayıların çarpımı ile elde edilen **kümülatif katsayı** (Tablo-2), önceki Yönetmelik'te kullanılan katsayı ile kıyaslanamayacak derecede yüksek çıkmış ve bu da arazi izin bedellerinde önceki Yönetmeliğe göre 2 ila 4 katlık bir artış meydana getirmiştir (Tablo-3).

Tablo 2. 18/04/2014 Tarihli Yönetmeliğe Göre Katsayı Hesabını Gösterir Tablo

İller	İzin Türü	İl Katsayısı	Ekolojik Denge Katsayısı	İzin Türü Katsayısı	Cari Yıl Birim Ağaç Bedeli	Kümülatif Katsayı
İstanbul	Maden İşletme	3.00	1.40	0.70	1.61406	4.75
	Maden Altyapı-Tesis			1.00		6.78
Balıkesir, Çanakkale, Muğla, Aydın, Bursa	Maden İşletme	2.40	1.40	0.70	1.61406	3.80
	Maden Altyapı-Tesis			1.00		5.42
Konya, Eskişehir, Kütahya, Manisa, Bilecik	Maden İşletme	2.00	1.40	0.70	1.61406	3.16
	Maden Altyapı-Tesis			1.00		4.52
Afyon, Erzincan, Erzurum, Sivas, Yozgat	Maden İşletme	1.60	1.40	0.70	1.61406	2.53
	Maden Altyapı-Tesis			1.00		3.62
Tunceli, Siirt, Ardahan	Maden İşletme	1.20	1.40	0.70	1.61406	1.90
	Maden Altyapı-Tesis			1.00		2.71

Tablo 3. 30/09/2010 ve 18/04/2014 Tarihli Yönetmeliklerin Arazi İzin Bedeli Bakımından Karşılaştırmalı Tablosu

İller	İzin Türü	İzin alanı m ²	30/09/2010 Tarihli Yönetmelik Katsayısı	30/09/2010 Tarihli Yönetmeğe Göre AİB (TL)	18/04/2014 Tarihli Yönetmelik Katsayısı	18/04/2014 Tarihli Yönetmeğe Göre AİB (TL)	Bedel Artış Oranı (Kat)
İstanbul	Maden İşletme	10,000.00	1.80	18,000.00	4.75	47,500.00	2.64
	Maden Altyapı-Tesis	10,000.00	1.80	18,000.00	6.78	67,800.00	3.77
Balıkesir, Çanakkale, Muğla, Aydın, Bursa	Maden İşletme	10,000.00	1.40	14,000.00	3.80	38,000.00	2.71
	Maden Altyapı-Tesis	10,000.00	1.40	14,000.00	5.42	54,200.00	3.87
Konya, Eskişehir, Kütahya, Manisa, Bilecik	Maden İşletme	10,000.00	1.30	13,000.00	3.16	31,600.00	2.43
	Maden Altyapı-Tesis	10,000.00	1.30	13,000.00	4.52	45,200.00	3.48
Afyon, Erzincan, Erzurum, Sivas, Yozgat	Maden İşletme	10,000.00	1.10	11,000.00	2.53	25,300.00	2.30
	Maden Altyapı-Tesis	10,000.00	1.10	11,000.00	3.62	36,200.00	3.29
Tunceli, Siirt, Ardahan	Maden İşletme	10,000.00	1.00	10,000.00	1.90	19,000.00	1.90
	Maden Altyapı-Tesis	10,000.00	1.00	10,000.00	2.71	27,100.00	2.71

Bu artış nedeniyle, üretilen bir ton madenin maliyeti içerisindeki arazi izin bedelinin payı, önemli oranda yükselerek tüm sektörü olumsuz etkilemiş, **özellikle inşaat ve seramik sektörlerine hammadde tedarik eden işletmeler için üretim faaliyeti ekonomik olmaktan çıkmış ve hatta bu durum bazı işletmelerin durmasına da neden olmuştur.**

Yukarıda açıklanan sebeplerle sektör temsilcileri ve Bakanlıklar arasında gerçekleştirilen istişa-reler neticesinde, 19/04/2015 tarihli Yönetmelik değişikliği ile arazi izin bedeli hesabında kul-lanılan **izin türü katsayıları düşürülmüş** (Tablo-4) ve Tablo-5'te görüleceği üzere bedellerdeki artış oranında bir miktar düşüş gerçekleşmiştir.

Tablo 4. 19/04/2015 Tarihli Yönetmelik Değişikliğine Göre Katsayı Hesabını Gösterir Tablo

İller	İzin Türü	İl Katsayısı	Ekolojik Denge Katsayısı	İzin Türü Katsayısı	Cari Yıl Birim Ağaç Bedeli	Kümülatif Katsayı
İstanbul	Maden İşletme	3.00	1.40	0.40	1.61406	2.71
	Maden Altyapı-Tesis			0.50		3.39
Balıkesir, Çanakkale, Muğla, Aydın, Bursa	Maden İşletme	2.40	1.40	0.40	1.61406	2.17
	Maden Altyapı-Tesis			0.50		2.71
Konya, Eskişehir, Kütahya, Manisa, Bilecik	Maden İşletme	2.00	1.40	0.40	1.61406	1.81
	Maden Altyapı-Tesis			0.50		2.26
Afyon, Erzinan, Erzurum, Sivas, Yozgat	Maden İşletme	1.60	1.40	0.40	1.61406	1.45
	Maden Altyapı-Tesis			0.50		1.81
Tunceli, Siirt, Ardahan	Maden İşletme	1.20	1.40	0.40	1.61406	1.08
	Maden Altyapı-Tesis			0.50		1.36

Ancak yine Tablo-5'ten görülmektedir ki ülkemizde madencilik faaliyetlerinin yoğun olarak yapıldığı illerdeki **"il katsayısı"** oranının yüksek olması nedeniyle arazi izin bedelleri üretim maliyetleri içinde hala çok önemli bir yer tutmaktadır.

Tablo 5. 30/09/2010 ve 19/04/2015 Tarihli Yönetmeliklerin Arazi İzin Bedeli Bakımından Karşılaştırmalı Tablosu

İller	İzin Türü	İzin alanı m ²	30/09/2010 Tarihli Yönetmelik Katsayısı	30/09/2010 Tarihli Yönetmeğe Göre AİB (TL)	19/04/2015 Tarihli Yönetmelik Katsayısı	19/04/2015 Tarihli Yönetmeğe Göre AİB (TL)	Bedel Artış Oranı (Kat)
İstanbul	Maden İşletme	10,000.00	1.80	18,000.00	2.71	27,100.00	1.51
	Maden Altyapı-Tesis	10,000.00	1.80	18,000.00	3.39	33,900.00	1.88
Balıkesir, Çanakkale,	Maden İşletme	10,000.00	1.40	14,000.00	2.17	21,700.00	1.55
Muğla, Aydın, Bursa	Maden Altyapı-Tesis	10,000.00	1.40	14,000.00	2.71	27,100.00	1.94
Konya, Eskişehir,	Maden İşletme	10,000.00	1.30	13,000.00	1.81	18,100.00	1.39
Kütahya, Manisa, Bilecik	Maden Altyapı-Tesis	10,000.00	1.30	13,000.00	2.26	22,600.00	1.74
Afyon, Erzinan,	Maden İşletme	10,000.00	1.10	11,000.00	1.45	14,500.00	1.32
Erzurum, Sivas, Yozgat	Maden Altyapı-Tesis	10,000.00	1.10	11,000.00	1.81	18,100.00	1.65
Tunceli, Siirt, Ardahan	Maden İşletme	10,000.00	1.00	10,000.00	1.08	10,800.00	1.08
	Maden Altyapı-Tesis	10,000.00	1.00	10,000.00	1.36	13,600.00	1.36

2- 30/09/2010 Tarihli Yönetmeliğe Verilen İzinlerin Temdidi Durumu

Her ne kadar 19/04/2015 tarihli Yönetmelik değişikliği ile bedel artış oranlarında düşüş gö-rülse de **arazi izin bedellerindeki artışın asıl etkisi**, 30/09/2010 tarihli Yönetmelik hüküm-lerine göre bedel tahakkuk ettirilen izinlerin, yeni izin Yönetmeliğine göre temdid edilmesi sırasında **il katsayısının da önemli etkisi ile** ortaya çıkmaktadır/çıkacaktır.

Bu kapsamda aşağıda 30/09/2010 tarihli Yönetmelikle izin verilen ve 2016 yılına kadar ara-zi izin bedelleri düzenli olarak ödenen bazı işletmelerin yürürlükteki orman izinlerinin 18/04/2014 tarihli Yönetmeliğe (19/04/2015 tarihli Yönetmelikle değişik) göre arazi izin be-dellerinin durumu verilmiştir (Tablo-6; Şekil-1).

Tablo 6. 30/09/2010 Tarihli Yönetmeliğe Göre Verilen İzinlerin 18/04/2014 Tarihli Yönetmeliğe Göre Arazi İzin Bedelinin Güncellenmesini Gösterir Karşılaştırmalı Tablo

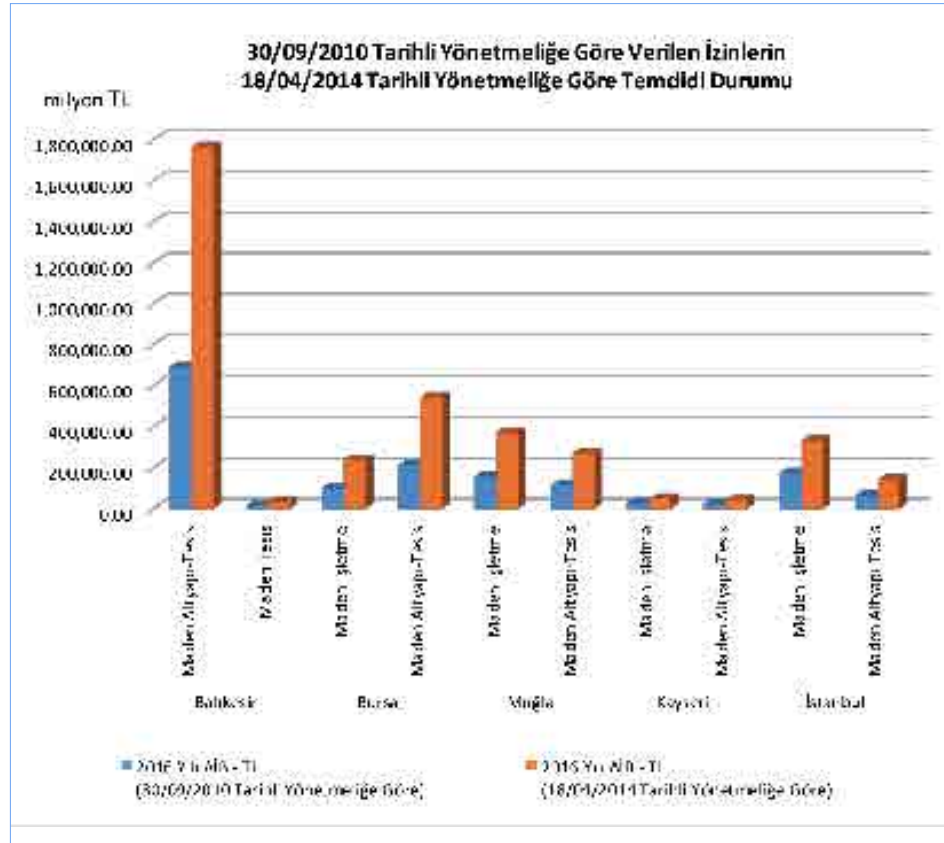
Saha Adı	İzin Türü	İzin Alanı (m ²)	2016 Yılı AİB - TL (30/09/2010 Tarihli Yönetmeliğe Göre)	2016 Yılı AİB - TL (18/04/2014 Tarihli Yönetmeliğe Göre)	Artış Oranı (Kat)
Balıkesir	Maden İşletme	650,000.00	689,200.00	1,762,553.52	2.56
	Maden Altyapı-Tesis	12,000.00	12,695.00	32,539.45	2.56
Bursa	Maden İşletme	110,000.00	100,100.00	238,622.63	2.38
	Maden Altyapı-Tesis	200,000.00	212,340.00	542,324.16	2.55
Muğla	Maden İşletme	170,000.00	154,200.00	368,780.43	2.39
	Maden Altyapı-Tesis	100,000.00	112,649.00	271,162.08	2.41
Kayseri	Maden İşletme	25,000.00	27,500.00	45,193.68	1.64
	Maden Altyapı-Tesis	18,000.00	19,800.00	40,674.31	2.05
İstanbul	Maden İşletme	122,000.00	173,650.00	330,817.74	1.91
	Maden Altyapı-Tesis	42,000.00	64,100.00	142,360.09	2.22

NOT - 1: İzin Türü Katsayısı, 19/04/2015 tarihli Yönetmelik değişikliğine göredir.

NOT - 2: Ekolojik Denge Katsayısı, tüm illerde 1,4 orman kapalılığına göredir.

NOT - 3: Cari Yıl Ağaçlandırma Birim Bedeli 16.140,60 TL/ha olarak alınmıştır.

Şekil 1. 30/09/2010 Tarihli Yönetmeliğe Göre Verilen İzinlerin 18/04/2014 Tarihli Yönetmeliğe Göre Arazi İzin Bedelinin Güncellenmesini Gösterir Grafik

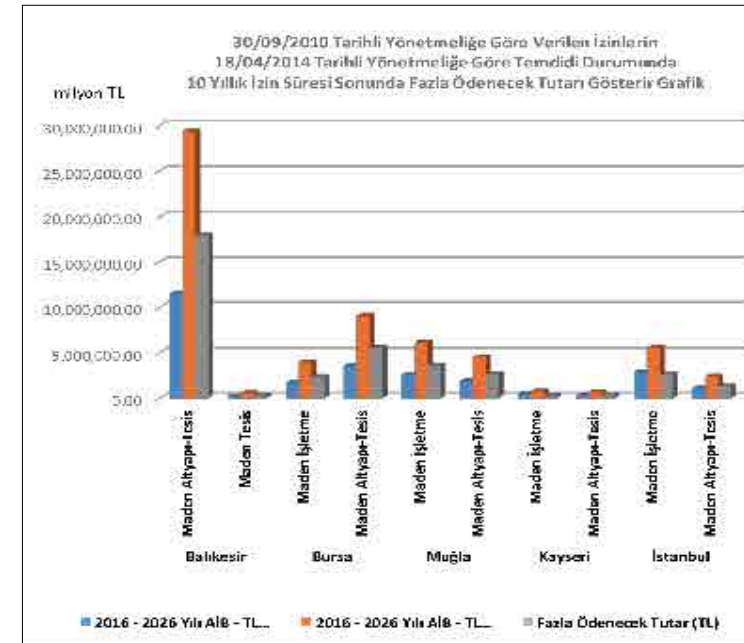
Grafikten de görüldüğü üzere izin süresi sonunda orman izinlerinin temdit edilmesiyle arazi izin bedelleri önemli oranda yükselmekte ve bu da bir önceki başlıkta açıklandığı üzere sektörü olumsuz yönde etkilemeye devam edecektir. Durumun daha iyi anlaşılabilmesi açısından aynı tablonun 10 yıllık izin süresince ödenecek arazi izin bedeline göre karşılaştırmalı hali de verilmiştir (Tablo-7; Şekil-2).

Tablo 7. 30/09/2010 Tarihli Yönetmeliğe Göre Verilen İzinlerin 18/04/2014 Tarihli Yönetmeliğe Göre Arazi İzin Bedelinin Güncellenmesi Halinde 10 Yıllık İzin Süresince Ödenecek Arazi İzin Bedeli Miktarlarını Gösterir Tablo

Sahanın Bulunduğu İl	İzin Türü	İzin Alanı (m ²)	İzin Süresi (Yıl)	2016 - 2026 Yılı AİB - TL (30/09/2010 Yönetmeliği)	2016 - 2026 Yılı AİB - TL (18/04/2014 Yönetmeliği)	Fazla Ödenecek Tutar (TL)
Balıkesir	Maden Altyapı-Tesis	650,000.00	10	11,472,069.96	29,338,562.52	17,866,492.56
	Maden Tesis	12,000.00	10	211,314.46	541,635.01	330,320.55
Bursa	Maden İşletme	110,000.00	10	1,666,213.30	3,971,990.00	2,305,776.70
	Maden Altyapı-Tesis	200,000.00	10	3,534,502.81	9,027,250.01	5,492,747.20
Muğla	Maden İşletme	170,000.00	10	2,566,734.17	6,138,530.02	3,571,795.85
	Maden Altyapı-Tesis	100,000.00	10	1,875,097.52	4,513,625.00	2,638,527.48
Kayseri	Maden İşletme	25,000.00	10	457,750.91	752,270.83	294,519.92
	Maden Altyapı-Tesis	18,000.00	10	329,580.65	677,043.72	347,463.07
İstanbul	Maden İşletme	122,000.00	10	2,890,488.90	5,506,622.54	2,616,133.64
	Maden Altyapı-Tesis	42,000.00	10	1,066,975.75	2,369,653.09	1,302,677.34

* Her iki senaryoda da 2016 yılından itibaren 10 yıl boyunca her yıl %8 oranında bedel artışı uygulanmıştır.

Önümüzdeki süreçte ruhsatların ve orman izinlerinin temdit edilmesiyle beraber sektörün tıpkı 18/04/2014 tarihinde yeni Yönetmeliğin yürürlüğe girmesiyle yaşadığı darboğaz ve sıkıntıları tekrar yaşamaması kaçınılmaz olacaktır.

Şekil 2. 30/09/2010 Tarihli Yönetmeliğe Göre Verilen İzinlerin 18/04/2014 Tarihli Yönetmeliğe Göre Arazi İzin Bedelinin Güncellenmesi Halinde 10 Yıllık İzin Süresi Sonunda Fazla Ödenecek Arazi İzin Bedelini Gösterir Grafik

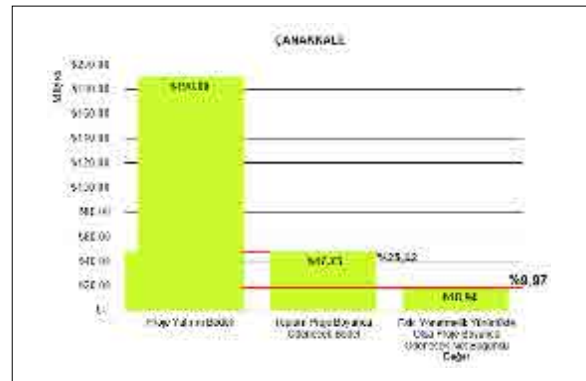
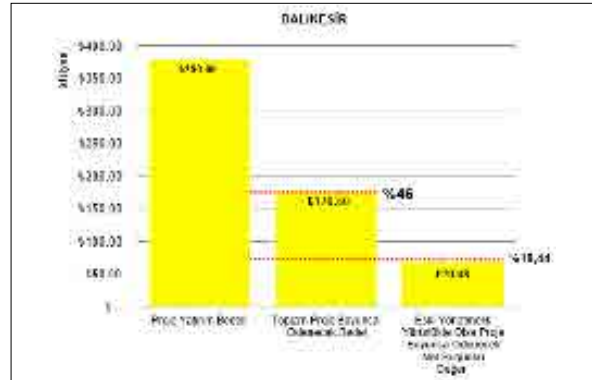
3- Önemli Maden Türlerinde Yatırımların İller Bazındaki Durumu ve Diğer Ülkeler İle Karşılaştırması

Çanakkale ve Balıkesir illerinde yürütülen ve ülkemiz için önemli madencilik yatırımları arasında yer alan ve kademeli olarak işletmeye açılacak olan projelere ait yatırım tutarları ile bu yatırım tutarları içerisinde ödenecek orman bedelleri ve bu bedellerin 30.09.2010 tarihli ve 18/04/2014 tarihli Yönetmeliklere göre tutarsal farkları (özellikle il katsayısı etkisi ile) aşağıdaki tablo ve şekillerle açıklanmaya çalışılmıştır (Tablo-8; Şekil-3).

Tablo 8. Bazı İllerdeki Yatırım Tutarları ve Orman Bedellerinin Yatırım Tutarlarındaki Yeri

Projeler İli	Proje Yatırım Bedeli (TL)	Proje Alanı (ha)	2016 Yılı Orman Bedeli (18/04/2014 Yönetmeliği) (10 Yıllık) (18/04/2014)	Proje Boyunca Ödenecek Bedel	30/09/2010 Yönetmeliği'ne Göre Proje Boyunca Ödenecek Net Bugünkü Değer (10 Yıllık)	Değişim Oranı (%)	Mera Alanı Olması Durumunda Arazi Bedeli (TL)	Şahıs Arazi Olması Durumunda (Kamulaştırma Bedeli 5 TL/m ²)
Çanakkale	190,000,000.00	105.4	2,899,989.14	47,733,409.16	18,941,829.03	159	2,982,343.41	5,270,000.00
Balıkesir	380,000,000.00	233	10,706,364.04	176,597,583.21	70,078,406.04		6,592,846.35	11,650,000.00

Şekil 3. Bazı İllerdeki Yatırım Tutarları İle Orman Bedellerinin İlişisini Gösterir Grafik

Tablo 9. Bazı İllerdeki Yatırım Tutarları ile Orman ve Diğer Arazilerdeki Bedellerinin Yatırım Tutarlarındaki Yeri

ORMAN ALANLARI	PROJE BAZINDA MADENCİLİK FAALİYETİNDE MÜLKİYET DURUMUNA GÖRE İZİN BEDELLERİ KARŞILAŞTIRMASI				MÜLKİYET DURUMU			
	Toplam Yatırım Bedeli	Toplam Alan (ha)	2016 Orman Bedeli	Yeni Yönetmeliğe göre 10 Yıllık Orman Bedeli	18/04/2014 Yönetmeliği'ne Göre Proje Boyunca Ödenecek Net Bugünkü Değer	Mera Alanı Olması Durumunda Arazi Bedeli (5 TL/m ²)	Şahıs Arazi Olması Durumunda (Kamulaştırma Bedeli 5 TL/m ²)	Hazine Arazi
ÇANAKKALE ALTIN	190,000,000 TL	122	5,200,000 TL	84,419,773 TL	32,469,143 TL	2,982,343 TL	5,270,000 TL	---
BURHANİYE İVRİNDİ	380,000,000 TL	189	12,500,000 TL	205,183,521 TL	78,916,739 TL	6,592,846 TL	11,650,000 TL	---
BALIKESİR ALTIN	400,000,000 TL	475	15,904,496 TL	261,910,651 TL	100,734,866 TL	13,440,352 TL	23,750,000 TL	---
KAYSERİ ALTIN	400,000,000 TL	180	1,312,372 TL	42,975,026 TL	16,528,856 TL	5,093,186 TL	9,000,000 TL	---

NOT: Yabancı Değerlendirme Katsayısı yıllık %10 olarak alınmıştır.

PROJELER	Toplam Alan (ha)	2010 Yönetmeliğine Göre	2014 Yönetmeliği İstisnâ Yapılmadan	Artış	2014 Yönetmeliği İstisnâsı (10 Yıllık)	Artış	2016 Yıl Orman Bedelleri
ÇANAKKALE ALTIN	122	32,359,004 TL	161,795,020 TL	408%	28,999,891 TL	159%	5,200,000 TL
BURHANİYE İVRİNDİ	189	78,916,739 TL	394,583,695 TL	408%	107,063,640 TL	159%	12,500,000 TL
BALIKESİR ALTIN	475	100,734,866 TL	503,674,329 TL	408%	159,044,959 TL	159%	15,904,496 TL
KAYSERİ ALTIN	180	16,528,856 TL	82,644,281 TL	408%	13,123,719 TL	159%	1,312,372 TL

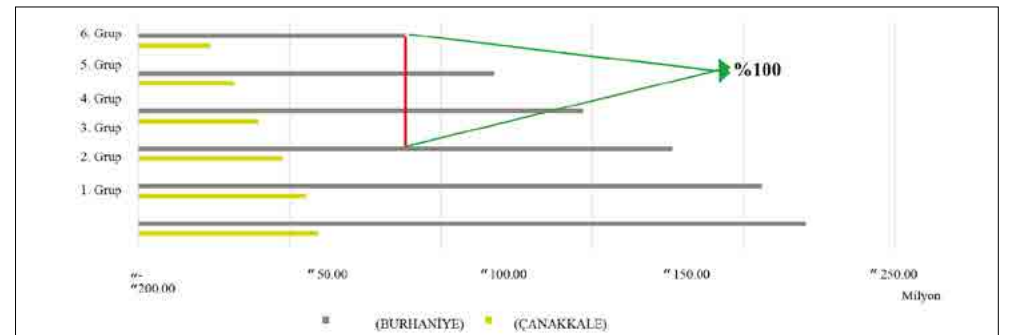
Şekil 4. Mülkiyet Tiplerine Göre Farklılıklarını Gösterir Grafik

Tablo 10. Yönetmelik'teki İl Gruplarına Göre Yatırım Tutarları ve Orman Bedellerinin Yatırım Tutarlarındaki Yeri

Projeler İli	1. Grup İller	2. Grup İller	3. Grup İller (Mevcut Durum)	4. Grup İller	5. Grup İller	6. Grup İller
Çanakkale	59,666,761.46	55,688,977.36	47,733,409.16	39,777,840.97	31,822,272.78	23,866,704.58
Balıkesir	220,746,979.02	206,030,513.75	176,597,583.21	147,164,652.68	117,731,722.14	88,298,791.61

Şekil 5. Yatırım Projelerinde İl Katsayısının İzin Bedellerine Etkisini Gösterir Grafik

Yukarıda verilen veriler ışığında görülmektedir ki aynı projeler 6. Grup illerde olsaydı izin bedellerinde %100 farklılık olacaktır.

Tablo 11. BBazı Ülkelerde Alınan Orman İzin Bedellerinin Durumu

Ülkeler	Bedeller	Kaynak
Kanada	6,16 \$/Ha + 3,08 \$/m ³ Kesilecek Ağaç Üzerinden Alınan Bedel	http://www.onuraydin.info/wpcontent/uploads/2015/05/Say%C4%B1-46.pdf (Araştırma Makale)
Norveç	10 \$/Ha yıllık orman izin bedeli	https://www.regjeringen.no/en/dokumenter/the_norwegian_forest_and_forest/id260641/#s53 (Devlet Bilgilendirme Kaynağı)
Amerika	Her 8 ha kadar 155 \$ + Her 8 ha için Düzenleme Bedeli 20 \$/Yıl + Her 8 ha için Arazi Bedeli 37 \$/Yıl (İzinlerden 8 ha parası alınmaktadır.1 ha bile olsa 8 ha parası ödenmektedir.)	http://www.blm.gov/az/st/en/prog/mining/requirements.html (Eyalet Sitesi)
Çek Cumhuriyeti	2 Ha'a Kadar 83 \$ 2 Ha'dan Sonrası İçin 4.11\$/Ha	http://ec.europa.eu/environment/enveco/taxation/pdf/annex3.pdf (AB Değerlendirme Raporu)
Galler	6,5 \$/ha+6,5 ha Rehabilitasyon Bedeli	http://www.legislation.nsw.gov.au/#/view/regulation/2010/619/sch10 (Devlet Kaynağı)

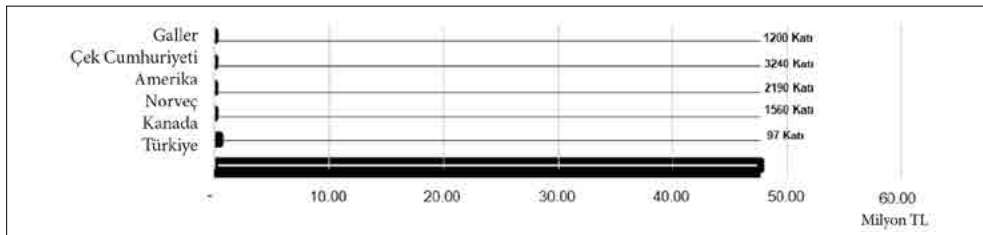
Tablo 12. Yönetmelik'teki İl Gruplarına Göre Yatırım Tutarları ve Orman Bedellerinin Yatırım Tutarlarındaki Yeri

Projeler İli	Türkiye	Kanada	Norveç	Amerika	Çek Cumhuriyeti	Galler
Çanakkale	47,733,409.16	489,545.06	30,566.00	21,778.28	14,731.25	39,735.80
Balıkesir	176,597,583.21	1,082,201.12	67,570.00	48,143.63	29,939.89	87,841.00

Şekil 6. Yatırım Projelerinde İl Katsayısının İzin Bedellerine Etkisini Gösterir Grafik (Balıkesir)

(Çanakkale)

Yandaki tablo ve grafiklerde görüldüğü üzere önemli maden türlerindeki yatırım projelerine ait karşılaştırmada Balıkesir Projesi için yatırım bedelinin yaklaşık %46'sı, Çanakkale Projesi'nin ise %25'i kadar mülkiyet bedeli ödenmektedir.

Aynı projelerin, orman dışı mülkiyetlerde olması durumunda ise ödenecek bedellerde yaklaşık 20 katı kadar fark görülmektedir.

4-Uygulamadaki Diğer Hususlar

Bilindiği üzere arazi izin bedeli hesabında kullanılan Ekolojik Denge Katsayısı, Orman İdaresince kullanılan Amenajman Planları ve bu planlara esas Meşcere Haritaları üzerindeki vejetasyon örtüsünün temsil ettiği kapalılık oranı üzerinden tespit edilmektedir. Buna göre Meşcere Haritasındaki gelişim çağlarının yanında yazan 1, 2, 3 rakamları sırasıyla 1 Kapalı, 2 Kapalı ve 3 Kapalı orman alanlarını temsil etmektedir. Ayrıca bu haritalar üzerinde madencilik faaliyeti yürütülen alanlar da Oc rumuzu ile ifade edilmektedir.

Uygulamada 3 kapalı orman alanında yapılan bir temdit müracaatı ele alındığında; alan içerisinde Oc rumuzu ile temsil edilen çalışma sahalarının normalde Ekolojik Denge Katsayısı bakımından **Ağaçsız Alan** sınıfına dahil edilerek **1 katsayısı ile çarpılması** gerekirken, uygulamada çevre meşcerenin kapalılığı dikkate alınarak çalışma sahaları **%71 ve üzeri kapalılık** sınıfına sokulmakta ve dolayısıyla **arazi izin bedeli 2 katsayısı ile çarpılarak 2 katına çıkmaktadır.**

Madencilik faaliyeti yürütülen sahalar için Orman İdaresince zaten Ağaçlandırma Bedeli tahsil edilmektedir. Bu durumda ağaçlandırma bedeline ek olarak tahsil edilen bu tutarın haksızlık uygun olmadığı düşünülmektedir.

Bu sebeplerle **arazi izin bedelinin düşürülmesi hususundaki önerilerimiz şöyledir:**

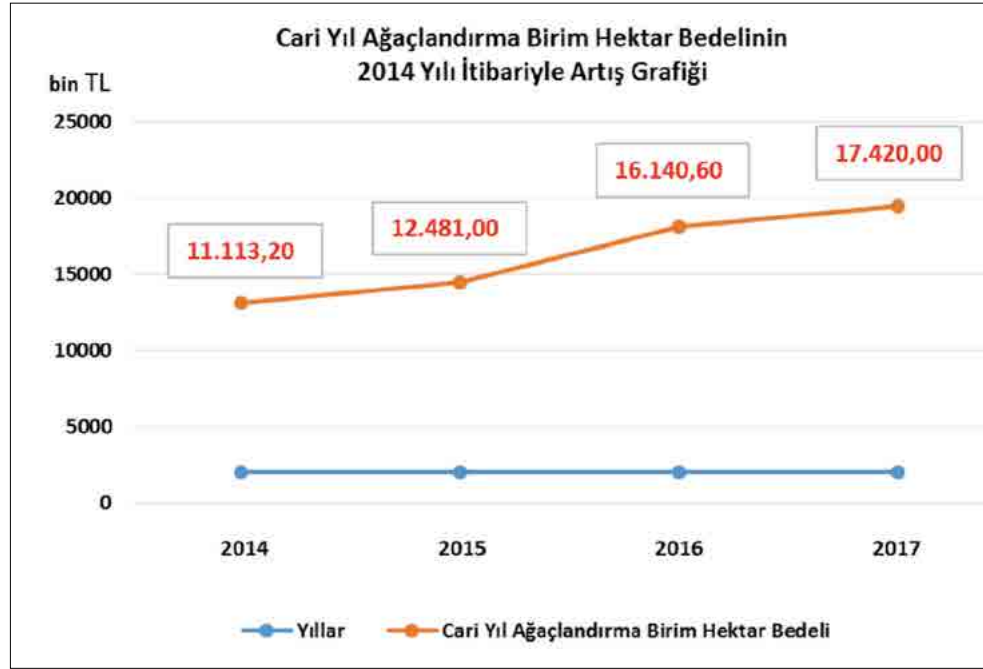
- 1- İl Katsayısı'nın kaldırılması,
- 2- Ağaçlandırma Bedeli hesabında kullanılan Cari Yıl Birim Ağaçlandırma Bedeli'nin, arazi izin bedeli hesabında kullanımının kaldırılması,
- 3- Meşcere Haritaları'ndaki Oc rumuzlu sahaların Ağaçsız Alan kategorisinde değerlendirilmesi,
- 4- Diğer ülkelerdeki arazi izin bedeli tutarlarının ve irdelenmesi/emsal alınması.

3.1.2. Ağaçlandırma Bedeli

Ağaçlandırma Bedeli'nin hesabı Yönetmelik'te "Genel müdürlükçe, Asgari Ücret Tespit Komisyonu tarafından yılın ikinci yarısı için tespit edilen 16 yaşını doldurmuş işçilerin bir günlük normal çalışma karşılığı asgari ücretlerinin 294 gün/hektar katsayısıyla çarpımı sonucu belirlenen ağaçlandırma birim hektar bedelinin izin alanı ile çarpımı sonucu alınacak bedeldir." şeklinde tanımlanmıştır.

Bilindiği üzere 2016 ve 2017 yıllarında asgari ücretlerdeki artışlar önemli oranda yükselmiştir. Dolayısıyla bu yükselişe paralel olarak Cari Yıl Ağaçlandırma Birim Bedeli de artmakta ve 2017 beraberinde önümüzdeki yıllarda da bu artışın devam edeceği öngörülmektedir.

Şekil 7. Cari Yıl Ağaçlandırma Birim Hektar Bedelinin 2014 Yılı İtibariyle Artış Grafiği

Bu sebeple **ağaçlandırma bedelinin düşürülmesi hususundaki önerimiz şöyledir:**

- 1- Ağaçlandırma Bedeli hesabında referans olarak Asgari Ücret Tarifesi kullanımının kaldırılması ve yeni bir hesaplama yöntemi geliştirilmesi,
- 2- Yeni yöntem olarak İbrelî Orman, Yapraklı Orman, Karışık Orman tiplerinde orman kurulması için 1 hektar büyüklüğündeki alanın ağaçlandırma maliyetinin bulunarak, bu tutarın yıllık olarak güncellenen ağaçlandırma birim fiyat cetvelindeki kalem artışlarına göre her yıl güncellenmesi,

Bu kapsamda izin verilen bir alanda madencilik faaliyetlerinin sona ermesinin ardından izin sahibinin sahayı ağaçlandırmaya hazır hale getirmekle yükümlü olduğu göz önünde bulundurulduğunda, Orman Genel Müdürlüğüne ağaçlandırmada önemli bir maliyet kalemi olan saha hazırlığı (diri örtü temizliği, riparleme, teraslama,...,vb.) tamamlanmış olacaktır. Böyle-

ce 1 hektar büyüklüğünde ibrelî, yapraklı ya da karışık orman kurulurken hesaplamada; fidan bedeli, fidanın sahaya dağıtımı, dikim, bakım (ot alma, çapa, sürgünle mücadele,...,vb.) gibi kalemler kullanılacaktır.

Buna göre aşağıda 2016 yılı birim fiyatları baz alınarak 1 hektar büyüklüğündeki alanın farklı orman tipleri için ağaçlandırma maliyetleri yaklaşık olarak hesaplanmaya çalışılmıştır:

- İbrelî orman : 11.000,00 TL
- Karışık orman : 11.500,00 TL
- Yapraklı orman : 12.000,00 TL

3.1.3. Teminat Bedeli

Teminat Bedeli'nin hesabı Yönetmelikte "...bir hektar için cari yıl ağaçlandırma bedelinden az olmamak kaydıyla cari yıl ağaçlandırma bedelinin onda biri ile izin alanının çarpımı sonucu bulunur." şeklinde tanımlanmıştır.

Burada da ağaçlandırma bedeli başlığı altında arz edildiği üzere, 2016 ve 2017 yıllarında asgari ücretlerdeki artışlar nedeniyle yükseliş eğiliminde olan teminat bedelinin yükselmeye devam edeceği öngörülmektedir.

Bu sebeple **teminat bedelinin düşürülmesi hususundaki önerimiz şöyledir:**

Teminat bedeli, orman tipine göre bir metrekare büyüklüğündeki alanın ağaçlandırma bedelinin onda biri ile izin alanının çarpımı neticesinde elde edilen bedel olmalıdır.

3.2. 2012/15 Sayılı Başbakanlık Genelgesi

Orman Kanununun 16'ncı Maddesinin Uygulama Yönetmeliği'ne göre (en iyi şartlarda) yapılan izin müracaatlarının Orman Genel Müdürlüğüne neticelendirilmesi ortalama 10 ila 12 ay (müracaattan sahanın teslimine kadar geçen sürece taşra teşkilatınca değerlendirme, ilgili Kurumlarca değerlendirme, merkez teşkilatınca değerlendirme, Başbakanlıkça değerlendirme aşamaları dâhil edilmiştir) sürebilmektedir. Bu durum yatırım sahibince planlanan yatırımların öngörülen terminlere göre hayata geçirilememesine sebep olduğu gibi yatırım kararlarının ertelenmesine ya da yatırımdan vazgeçilmesine de sebep olmaktadır. Sonuç olarak, ülkemiz ekonomisinde ve kalkınmasında önemli bir yeri olan Madencilik Sektörü'nün daralması ve ülke kalkınma hedeflerinden uzaklaşması kaçınılmaz olmaktadır.

Bu sebeplerle **2012/15 Sayılı Başbakanlık Genelgesi hususundaki önerimiz şöyledir:**

- 1- Öncelikle 2012/15 Sayılı Başbakanlık Genelgesi'nin yürürlükten kaldırılması,
- 2- Genelge'nin yürürlükten kaldırılması mümkün değil ise Genelge kapsamında her müracaatta görüş sorulması yerine bir defalığına ruhsat sahibi bazında görüş sorularak sürecin yürütülmesi.

3.3. ÇED Kararlarının ve Görüşlerinin Geçerliliği

Yönetmeliğin Müracaat konulu 4. Maddesinin 1. Fıkrasında kesin izin müracaatında istenilen belgelerden olan ÇED belgesi (f) bendinde sayılmıştır.

İzin müracaatı yapılırken 1993 yılında yürürlüğe giren ve Yönetmeliğin sonraki muhtelif tarihlerde değişikliğe uğrasa da değişmeyen yegâne maddesi “07 Şubat 1993 tarihinden önce uygulama projeleri onaylanmış veya çevre mevzuatı ve diğer ilgili mevzuat uyarınca yetkili mercilerden izin, ruhsat veya onay ya da kamulaştırma kararı alınmış veya ilgili mevzuat gereğince yer seçimi yapılmış veya yatırım programına alınmış veya mevzuat imar planları onaylanmış faaliyetlere bu yönetmelik hükümleri uygulanmaz.” hükmüdür. Farklı tarihlerde bu hüküm değişikliklere uğrasa da hangi değişikliğe göre olursa olsun alınan bir ÇED Kapsam Dışı yazısı bir sonraki yönetmeliğe göre değişiklik arz etmez. Çünkü ilgili faaliyetin 07/02/1993’ten önce başladığı, bu tarih öncesinde çevresel etki değerlendirmesinin geçmişe yönelik yapılamayacağı ve kazanılmış hakların korunması gereğince ilgili İl Müdürlüğü ya da Bakanlık nezdinde tespit ve kabul edilmiştir.

Bu sebeple Orman Genel Müdürlüğü’nün 23.03.2015 tarih ve 572972 sayılı yazısı ile 25/11/2014 tarihli ÇED Yönetmeliği kapsamında kapsam dışı faaliyetler için alınmış yazıların yenilenmesi hususundaki talimatı izin süreçlerini uzatmakta ve sekteye uğratmaktadır.

Diğer taraftan bazı Orman Bölge Müdürlüklerince, Orman Genel Müdürlüğü’nün 23.03.2015 tarih ve 572972 sayılı talimatı genişletilerek, **ilgili Bakanlıkça verilen ÇED Gerekli Değildir Kararları’nın da eski olduğu (2010, 2011 Kararları gibi) gerekçesi ile 25/11/2014 tarihli ÇED Yönetmeliği kapsamında güncellenmesi talep edilmektedir.**

Bu hususta herhangi bir yazılı mevzuat olmamasına ve Orman Genel Müdürlüğü ile yapılan şifahi görüşmelerde yazılı ya da sözlü Bölge Müdürlükleri’ne böyle bir talimat verilmediğinin anlaşılmasına rağmen ÇED Gerekli Değildir Kararları’nın 25/11/2014 tarihli ÇED Yönetmeliği kapsamında güncellenmesi talebinin amacı anlaşılammıştır.

Bu sebeplerle ÇED kararlarının ve görüşlerinin geçerliliği hususundaki önerimiz şöyledir:

- 1- Orman Genel Müdürlüğü’nün 23.03.2015 tarih ve 572972 sayılı yazısı ile 25/11/2014 tarihli ÇED Yönetmeliği kapsamında istenilen mevcut ÇED Kapsam Dışı yazılarının yenilenmesi uygulamasının kaldırılması,
- 2- Bakanlıkça verilen ÇED Gerekli Değildir ya da ÇED Olumlu Kararları’nın bazı Orman Bölge Müdürlüklerince 25/11/2014 tarihli ÇED Yönetmeliği kapsamında yenilenmesi taleplerinin uygulamada birlik açısından kaldırılması,

3.4. 5 Hektar Uygulaması

Hazinenin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufundaki yerler ile orman alanlarında yapılan madencilik faaliyetleri için kira, ecrimisil alınmakta iken, alınan bu bedellerin

madencilik sektörüne ağır yükler getirdiği gerekçesi ile 2004 yılında 5177 Sayılı Kanun ile Maden Kanunu’nda yapılan değişiklik ile Hazinenin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufundaki yerler ile devlet ormanlarında yapılan madencilik faaliyetleri için kira, ecrimisil alınmasına son verilmiştir.

07.01.2003 tarihinde Başbakanlık tarafından TBMM’ne sevk edilen “Maden Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı” 26.05.2004 tarihinde TBMM tarafından kabul edilerek yasalaşmış ve 5177 sayılı kanun numarasını alarak yayımlanmıştır. Kanun tasarısının 17. Maddesinin gerekçesinde; “Anayasanın 168 inci maddesine göre Devletin Hüküm ve tasarrufu altında olan madenleri işleten ruhsat sahipleri, diğer sektörlerden farklı ve daha fazla olarak Devlet Hakkı ödemektedir. Bu nedenle yine Devletin hüküm ve tasarrufu altında olan araziler üzerinde yapılacak madencilik faaliyetleri için kira ve ecrimisil gibi adlar altında arazi yüzey kirasının alınması madencilğe ağır yükler getirmektedir. Yapılan düzenleme ile bu gibi arazilerden herhangi bir bedel alınmaması öngörülmüştür.” hükmü belirtilmiş ve Maden Kanununun 46. Maddesine “Hazinenin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufundaki yerlerde yapılan madencilik faaliyetleri için, bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra kira, ecrimisil alınmaz.” fıkrası eklenmiştir.

5177 Sayılı Kanun ile Maden Kanunu’nun 46. Maddesine bu fıkranın eklenmesinden sonra, Hazinenin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufundaki yerlerde yapılan madencilik faaliyetleri için kira veya ecrimisil adı altında bir bedel ödenmesi uygulamasına son verilmiştir.

Ayrıca, 5177 sayılı Kanunla orman sayılan alanlarda yapılan madencilik faaliyetlerinden alınacak bedeller ile ilgili olarak da değişiklik yapılmış ve 5 hektara kadar yapılacak madencilik faaliyetlerinden kira alınmaması hususu düzenlenmiştir. Maden Kanunu’nun 14. Maddesinin 5. Fıkrası “Hazinenin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerde yapılacak madencilik faaliyetlerinden Devlet hakkı % 30 fazlasıyla alınacağı”, 9. Fıkrasında “Bu yerlerin Devlet ormanlarına rastlaması ve Çevre ve Orman Bakanlığınca verilen izin beş hektarı geçmemesi halinde, fazla alınan Devlet hakkının Orman Genel Müdürlüğü’nün ilgili hesabına yatırılacağı, Ağaçlandırma bedeli dışında başkaca bir bedel alınmayacağı” belirtilmiştir.

Bu şekilde, Hazineye ait veya Devletin hüküm ve tasarrufunda olan yerler ile Devlet ormanlarında yapılan madencilik faaliyetlerinden kira bedeli alınmaması, ancak Devlet hakkının %30 fazlasıyla alınması gerekmektedir. Yapılan yasal düzenlemeler ile Devlet ormanlarında yapılan madencilik faaliyetlerinden, 5 hektarın aşılması halinde kira bedeli (arazi izin bedeli) alınmaması, ancak Devlet hakkının %30 fazlasıyla alınması uygulaması başlatılmıştır.

Diğer taraftan 5 hektar uygulaması hususunda Orman Kanununun 16’ncı Maddesinin Uygulama Yönetmeliği’nin 8. Maddesinin 2. Fıkrası “(2) Ancak aynı ruhsat alanı içinde maden işletme, aramada işletme amacıyla bu Yönetmeliğin yayım tarihinden önce veya sonra iptal edilmiş olanlar da dahil Bakanlıkça verilmiş izin alanlarının toplamının beş hektara kadar olan kısmı için arazi izin bedeli alınmaz, ek devlet hakkı alınır. Hammadde üretim amacıyla hammadde üretim izin belgesine dayanılarak verilen izinlerde ise ek devlet hakkı alınmaz.” şeklindedir.

Ancak Yönetmeliğin bu fıkrası, 15/06/1985 tarihli ve 18785 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 3213 Sayılı Maden Kanununun, Devlet Hakkı ve Özel İdare Payı başlıklı bölümünün, 14. Maddesinde belirtilen “...*Bu yerlerin Devlet ormanlarına rastlaması ve Çevre ve Orman Bakanlığınca verilen iznin beş hektarı geçmemesi halinde, fazla alınan Devlet hakkı, Orman Genel Müdürlüğü’nün ilgili hesabına yatırılır. Ağaçlandırma bedeli dışında başkaca bir bedel alınmaz. Sahanın rehabilite edilerek teslim edilmesinden sonra, talep edilmesi halinde teslim edilen saha kadar aynı şartlarda izin verilir...*” fıkrasına aykırıdır (“...*önce veya sonra iptal edilmiş olanlar da dahil...*”).

Takiben Kanunda şu fıkralar yer almaktadır: “*Bir ruhsat sahasında defaten verilen iznin beş hektarı geçmesi halinde, aşan kısım için orman mevzuatı hükümlerine göre fon bedelleri hariç diğer bedeller alınır. Bu alanlardaki madencilik faaliyetlerinden birinci fıkrada öngörülen % 30 fazla Devlet hakkı alınmaz.*

Ruhsatın temdit edilmesi durumunda, aynı ruhsat sahası içerisinde Çevre ve Orman Bakanlığınca izin verilen sahanın beş hektarı geçmemesi halinde Devlet hakkı ve ağaçlandırma bedeli, beş hektarı geçmesi halinde beş hektardan fazla olan alan için fon bedelleri hariç orman mevzuatı hükümlerine göre bedel alınır.

İlgili mevzuata ve uygulamaya bakıldığında, izin bedeli hesaplanırken bir ruhsat alanında alınan maden işletme izinlerinden rehabilite edilerek terk edilen bölümlerin, geçmişe dönük envanteri tutulmakta ve aynı ruhsat alanında yeni bir işletme izin alanı başvurusu olduğunda terk edilmiş alanlar da 5 hektar kapsamına dâhil edilmektedir. **Terk edilmiş izin alanlarının “iptal edilmiş izin alanı” olarak kabul edilmesi gerektiği ve 5 hektar hesaplamasına dâhil edilmesinin hakkaniyete uygun olmadığı düşünülmektedir. Terk edilmiş ve izinli olmayan bu alanların** 5 hektar kapsamına sokulması izin sahiplerinin ödeyeceği arazi izin bedeli miktarında önemli bir artış meydana getirdiği gibi Maden Kanunu’na da aykırı olduğu aşikardır.

Diğer taraftan bu hususta bazı Orman Bölge Müdürlüklerince yeni bir uygulama başlatılacağı bazı şifahi görüşmelerde bildirilmiştir. Şöyle ki; bir ruhsat sahasında 10 yıl süre ile maden işletme alanının ilk 50.000,00 m²’si için yalnızca ek Devlet hakkı ödenirken, 10 yılsonunda orman izinleri mevcut halleri ile temdit edildiğinde 5 hektardan faydalanan kısmın bu kapsamdan çıkarılarak arazi izin bedeli tahakkuk ettirileceği öğrenilmiştir. Bu hususta 5 hektardan yararlanmanın 1 defalığına uygulanacağı, temditlerde ikinci kez aynı alan için 5 hektardan faydalanılmayacağı belirtilmiştir.

Bu sebeplerle **5 Hektar Uygulaması hususundaki önerilerimiz şöyledir:**

- 1- 5 hektar uygulamasının 18/04/2014 tarihli Yönetmelik’ten önce olduğu gibi uygulanmaya devam edilmesi ve iptal edilen izinlerin ruhsat sahası içerisindeki 5 hektarlık bedelsiz kullanım hakkına dâhil edilmemesi,
- 2- Temditlerde (özellikle aynı alanın birebir temdidinde) 5 hektardan yararlanmanın devam ettirilmesi,

3.5. 2014/1 Nolu Genelge Uygulaması ve Diğer Kurum Görüşleri

Orman Bölge Müdürlüklerince, yapılan izin müracaatlarında 2014/1 nolu Genelge kapsamında talep edilen Devlet Su İşleri, Doğa Koruma ve Milli Parklar ve Su ve Kanalizasyon İdaresi (Büyükşehirler’de) görüşleri izin süreçlerini önemli ölçüde uzatmaktadır. Orman Genel Müdürlüğü’nce yapılan izin müracaatlarına ortalama 4 ila 6 ayda izin Olur’u verildiği dikkate alındığında ve Kurum Görüşleri sebebiyle izin raporlarının ortalama 1-2 ay da ilgili Orman Bölge Müdürlüğü’nce Orman Genel Müdürlüğü’ne gönderildiği düşünüldüğünde süreç 6 ila 8 aya kadar uzamaktadır.

2014/1 Nolu Genelge kapsamında olmamakla beraber ilgili Orman Bölge Müdürlüğü’ne göre değişiklik gösteren aşağıdaki görüşler de müracaat sahiplerinden talep edilmektedir:

- Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Görüşü / Müze Görüşü
- Doğal Sit Görüşü (İlgili Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü’nden)

Özellikle Müze Görüşü’nün alınması müracaat sürecini 1 ay daha uzatabilmektedir. Çünkü ilgili Kurum üyeleri özellikle Mart ayından itibaren kazı çalışmalarında görevlendirilmekte ve Kurum Görüşü müracaatının değerlendirilmesi için tetkik yapacak yeterli personel bulunmaması sebebiyle saha tetkik süresi uzamaktadır.

Ayrıca bu Kurum Görüşleri’nin talep edilmesi noktasında Orman Bölge Müdürlükleri arasında uygulamada farklılıklar olduğu gözlenmektedir.

Bu sebeplerle **2014/1 Nolu Genelge Uygulaması hususundaki önerilerimiz şöyledir:**

- 1- Görüşüne başvuru alan ilgili Kurumlar tarafından veri tabanlarının Orman Genel Müdürlüğü’ne resmi olarak açılması/tebliğ edilmesi ve Kurum Görüşü istenen ve istenmeyen alan sınırlarının OGM ile paylaşılmasının ardından ilgili Orman Bölge Müdürlüklerince yapılacak değerlendirme sonrası müracaat sahiplerine görüş getirilmesi için tebligat yapılması,
- 2- Bölge Müdürlükleri arasında uygulama birliği sağlanarak Kurum Görüşleri’nin her bölgede standart olarak talep edilmesinin/edilmemesinin sağlanması.

3.5.1.II (b) Grubu Madencilik Faaliyetleri

Bilindiği üzere 2014/1 Sayılı Genelge’nin **Başvuruların Değerlendirmeye Alınmayacağı Sahalar** başlığı altındaki ç bendinin 1. maddesi “*II (b) grubu madencilik faaliyetlerinin tepe kapallık oranı %71’den fazla olan orman alanlarında*” değerlendirilmeye alınmayacağını bildirmektedir.

Bu husus Ülkemiz ihracatında önemli bir yeri olan Mermerin, ülke ve dünya ekonomisine kazandırılması önünde önemli bir engel olması yanı sıra dünya ölçeğinde söz sahibi olan kuruluşlarımızın da darboğaza girmesine neden olmaktadır.

Bu sebeple **2014/1 Nolu Genelge Uygulaması kapsamında II (b) Grubu madencilik faaliyetleri hususundaki önerimiz şöyledir:**

II (b) grubu madenlerden mermer işletmeleri için tepe kapalık oranı %71 ve üzeri orman alanlarında da Orman Genel Müdürlüğüne izin verilmesine Bakanlıkça müsaade edilmesi.

3.6. Kazı Gerektirmeyen Maden Arama İzinlerinden (El Karotu) Teminat Tahsilatı

18/04/2014 tarihli Yönetmeliğin 19/04/2015 tarihli Yönetmelikle değişik 5. Maddesinin 2. Fıkrası "(2) (**Değişik:RG-19/4/2015-29331**) Ancak kazı gerektirmeyen maden arama izinlerinde belgelerin tam olması halinde bölge müdürlüğü müracaat yazısının bir örneği üzerine kayıt tarihini ve sayısını belirterek talep sahibine iade eder. Maden ruhsat sahibi ruhsat süresince bu belge ile ruhsat alanında prospeksiyon, jeolojik harita yapımı, numune alımı, jeofizik araştırma gibi kazı gerektirmeyen maden arama faaliyetinde bulunabilir. Aramanın el karotu ile karot alma şeklinde yapılmak istenmesi halinde idarece teminat alınmak suretiyle belirlenen sürede ve alanda el karotu ile arama yapılmasına izin verilebilir." hükmüne amirdir. Ancak ilgili hükmün uygulanmasında Bölge Müdürlükleri'nde tereddüt olduğu görülmektedir.

Şöyle ki; Kazı Gerektirmeyen Maden Arama Faaliyetinin El Karotu olmaksızın yapılmak istenmesi halinde Bölge Müdürlüğü kayıt numaralı dilekçeyi müracaat sahibine tebliğ ederek muvafakat ettiğini belirtmektedir. Ancak El Karotu ile kazı gerektirmeyen maden arama izni müracaatı yapıldığında, Bölge Müdürlüğü hükmün sonunda belirtilen "**izin verilebilir.**" ibaresinden hareketle izin merciinin Orman Genel Müdürlüğü/Ankara olduğunu ve bu sebeple müracaat haritasında müracaat sahibince belirtilen "**ilgili alan/alanlara el karotu ile maden aranmasına izin verilmiştir.**" içeriğinde bir yazının tebliğ edilemeyeceğini iletmektedir.

Diğer taraftan el karotu ile maden arama faaliyeti gerçekleştirilirken topoğrafyada herhangi bir değişiklik getirmemesi ve çalışma yapılması için orman örtüsünün kesilmemesine rağmen teminat tahsil edilmesi uygun bulunmamaktadır.

Bu sebeplerle **Kazı Gerektirmeyen Maden Arama İzinlerinden (El Karotu) Teminat Tahsilatı hususundaki önerilerimiz şöyledir:**

- 1- Bazı Orman Bölge Müdürlükleri'nde kısmen de olsa bu durum şifahi görüşmelerle aşılmış olsa da konunun yazılı olarak Orman Bölge Müdürlükleri'ne tebliğ edilmesi uygulamadaki aksaklık ve zaman kayıplarını giderecektir,
- 2- El karotu ile kazı gerektirmeyen maden arama izni verilirken teminat alınmaması.

3.7. Kuruluş/Şirket Ünvan Değişiklikleri

Bilindiği üzere Yönetmeliğin 9. Maddesinin 1. Fıkrası "**Ruhsatın devir edilmesi halinde, bu ruhsata dayalı olarak Bakanlıkça verilmiş izinler devir alanın orman idaresine her bir izin için onaylı taahhüt senedi vermesi, teminatı güncellemesi, rehabilitasyon projesini uygulayacağını taahhüt etmesi halinde izin devir alan adına Bakanlıkça devredilebilir. Aksi halde devir edenin orman idaresine karşı sorumlulukları aynen devam eder.**" şeklindedir.

Sektörde faaliyet gösteren Kuruluş ya da Şirketlerin ünvan değişiklikleri sebebiyle uhdelerde olan ruhsatlardaki orman izinlerinin yeni ünvana göre düzenlenmesi, **bu hükme göre devir işlemi gibi** değerlendirilmektedir. Bu durumda ilgili Orman Bölge Müdürlükleri, devirde olduğu gibi ruhsat sahibinden orman müracaat dosyası talep etmekte ve süreç yeni bir izin müracaatı gibi değerlendirilerek önemli süre kayıpları oluşmaktadır.

Bu sebeple **Kuruluş/Şirket Ünvan Değişiklikleri hususundaki önerimiz şöyledir:**

Kuruluş/Şirket ünvan değişikliklerinin Orman Genel Müdürlüğüne bu hüküm kapsamından çıkarılması, ünvan değişikliğini gösteren belgenin noter tasdikli sureti, imza sirküleri ve verilen mevcut taahhüt senetlerine ek Düzeltme Beyannamesi verilmesi kaydıyla ünvan değişikliği olduğu tarihten itibaren başka bir işleme gerek kalmaksızın ünvan değişikliği işleminin Bölge Müdürlüğü nezdinde neticelendirilmesi.

3.8. Kademeli Pasa Kapatma Planı

Yönetmeliğin 4. Maddesinin 1. Fıkrasının g bendi "...Hammadde üretim, maden işletme, pasa döküm alanı, atık barajı, liç, atık kazanma ve atık bertaraf tesis izin taleplerinde rehabilitasyon projesini veya kademeli kapatma planını..." şeklinde düzenlenmiş olup, pasa döküm sahası müracaatlarında Rehabilitasyon Projesi'ne ek olarak Kademeli Pasa Kapatma Planı ve haritalarının da müracaat dosyasına eklenmesi gerektiğini bildirmektedir.

Özü itibarıyla Kademeli Pasa Kapatma Planının, Rehabilitasyon Projesi'nden gerek rapor içeriği gerekse haritalama biçimi bakımından pek bir farkı bulunmamaktadır.

Bu sebeple **Kademeli Pasa Kapatma Planı hususundaki önerimiz şöyledir:**

Kademeli Pasa Kapatma Planı ve ekli haritalarının Rehabilitasyon Projesi içerisine entegre edilmesi mümkündür. Bu kapsamda Orman Genel Müdürlüğüne yayımlanacak bir talimat vasıtasıyla Rehabilitasyon Projesi formatının revize edilerek Kademeli Pasa Kapatma Planının ve haritalarının Rehabilitasyon Projesi içerisinde kabul edilmesi kırtasiyeciliğin ve kağıt sarfının da önüne geçmiş olacaktır.

TÜRKİYE MADENCİLER DERNEĞİ - TURKISH MINERS ASSOCIATION
İstiklal Caddesi Tunca Apartmanı No: 233/1-1 Beyoğlu-Istanbul/Turkey
Tel - Phone: +90 (212) 245 15 03 Faks - Fax: +90 (212) 293 83 55
info@turkiyemadencilerdernegi.org.tr · info@tmder.org.tr
www.tmder.org.tr